13711 ـ روزه‌ی یوم الشک

سوال

در شب سی‌ام شعبان برای رویت هلال بیرون رفتیم اما به علت ابری بود هوا نتوانستیم ماه را ببینیم؛ آیا روز سی‌ام شعبان را به خاطر آنکه مشکوک است روزه بگیریم؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

این روز را یوم الشک (روز شک) می‌نامند زیرا مورد شک است که آیا آخرین روز شعبان است یا اولین روز رمضان؟ روزه گرفتن این روز حرام است، زیرا پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ می‌فرماید: با دیدن آن روزه بگیرید و با دیدنش افطار کنید، پس اگر بر شما پنهان ماند، تعداد [روزهای] شعبان را سی روز کامل کنید به روایت بخاری (۱۹۰۹).

عمار بن یاسر ـ رضی الله عنه ـ می‌گوید: هرکس روزی را که در آن شک دارد روزه بگیرید ابوالقاسم ـ صلی الله علیه وسلم ـ را نافرمانی کرده است به روایت ترمذی. آلبانی در صحیح ترمذی (۵۵۳) آن را صحیح دانسته است.

حافظ ابن حجر ـ رحمه الله ـ می‌گوید: از این حدیث بر حرام بودن روزه‌ی روز شک استدلال کرده‌اند، زیرا صحابی در چنین مساله‌ای بر اساس نظر خود سخن نمی‌گوید، بنابراین سخن او در حکم مرفوع (سخن پیامبر صلی الله علیه وسلم) است.

علمای کمیسیون دائمی فتوا درباره‌ی یوم الشک می‌گویند: سنت دال بر تحریم روزه‌ی آن است فتاوی اللجنة الدائمة (۱۰/ ۱۱۷).

شیخ محمد بن عثیمین ـ رحمه الله ـ پس از ذکر اختلاف علما درباره‌ی حکم روزه‌ی یوم الشک می‌گوید: صحیح‌ترین این اقوال، تحریم است. اما اگر نزد امام وجوب روزه‌ی این روز ثابت شد و به مردم دستور داد تا این روز را روزه بگیرند، با وی رویارویی نمی‌شود، و این عدم رویارویی اینگونه حاصل می‌شود که انسان روزه نگرفتن خود را آشکار نمی‌کند بلکه پنهانی روزه نمی‌گیرد الشرح الممتع (۶/ ۳۱۸).